

Pericopa Ekev - Rugăciunea Şma Israel „Kriat Şma” [anul 5782] שמע ישראל

Cele trei fragmente care compun rugăciunea de „Şma Israel” se află în Tora în capitolele următoare:

- În pericopa Şlah Lecha apare fragmentul intitulat „Vaiomer” ויאמר - şi a spus (Numeri 15:36-41) şi conţine mişvaua de *ţitit* ציצית. În rugăciunea de Şma el este al treilea fragment.
- În pericopa Veethanan apare fragmentul intitulat „Şma” שמע - ascultă (Deuteronom 6:4-9) şi conţine mişvaua de iubire a lui HAŞEM. În rugăciunea de Şma el este primul fragment.
- În pericopa Ekev apare fragmentul intitulat „Vehaia im şamoa” והיה אם שמוע - şi va fi dacă veţi asculta (Devarim/Deuteronom 11:13-21) şi este mişvaua de teamă (respectare) de Dumnezeu şi munca lui. În rugăciunea de Şma el este al doilea fragment.

De la această organizare reies următoarele întrebări:

1. De ce tocmai aceste fragmente au fost privilegiate să intre în cartea de rugăciuni a poporului evreu şi au fost stabilite ca una dintre rugăciunile obligatorii dimineaţa şi seara după cum scrie „Să-i învăţaţi pe fiii voştri vorbind despre ele când stai în casă şi când mergi pe cale, când te culci şi când te scoli” (Deuteronom 11:19)?
2. De ce s-a stabilit tocmai ordinea aceasta şi care este legătura între cele trei fragmente care au fost adunate împreună?

Ca să ştim de ce au fost alese aceste trei fragmente ca să intre în rugăciune, trebuie mai întâi să cunoaştem despre ce este vorba în fiecare din ele:

- Fragmentul „Vaiomer” conţine mişvaua de *ţitit* ציצית - să-şi facă ciucuri (*ţitit*) la cele patru poale ale hainelor. Aceste ciucuri au şi alte scopuri care vin în serie „Ciucurii să vă fie ca să-i vedeţi şi să vă amintiţi toate poruncile lui Adonai şi să le împliniţi ... şi să fiţi sfinţi pentru Dumnezeul vostru” (Numeri 15:36-39, 40). Talmudul trage următoarele concluzii: „văzutul duce la memorat, iar memoratul duce la acţiune (tractatul Menachot 43:b). Iar noi putem adăuga că acţiunea duce la sfinţenie.
- Fragmentul „Şma” conţine porunca să-l iubeşti pe Domnul şi la fel să accepţi jugul împărăţiei sale.
- Fragmentul „Vehaia im şamoa” conţine ordinul de a îndeplini toate mişvoturile lui Dumnezeu cu o promisiune de răsplătire pentru cei care vor îndeplini mişvoturile şi o atenţionare de pedepse pentru cei care nu le vor îndeplini.

Este important să amintim că „Şma” şi „Vehaia im şamoa” mai au ceva în comun: în ambele sunt amintite mişvoturile de *tfilin* (casete pe mână şi pe frunte), învăţarea fiilor, ocupaţie permanentă de Tora şi mişvat Mezusa (casetă pe uşi). Probabil aceasta a fost cauza că la debutul fixării rugăciunilor doar aceste două fragmente au intrat în rugăciune. S-a stabilit că aceste două împreună sunt o mişva *Deoraita* דאורייתא care trebuie spusă dimineaţa şi seara. Pe când cel de al treilea fragment, *ţitit*, s-a adăugat mai târziu.

Cu alte cuvinte, prima variantă pentru această ordine este dimensiunea lor. Talmudul ne dă următoarea explicație: „Este normal ca fragmentul „Şma” să vină înaintea „ Vehaia im şamoa” fiindcă el conține atât să înveți pe alții cât și să înveți și să faci (să le inculci fiilor tăi și să vorbești despre ele ... să ți le legi ... să le scrii). „ Vehaia im şamoa” este al doilea fragment înaintea „Vaiomer” fiindcă conține atât să înveți (pe alții) cât și să faci (acționezi) („să vi le legați ... să-i învățați pe copiii voștri ... să le scrieți”). În fragmentul „Vaiomer” este doar să faci („să-și facă ciucuri”) (tractatul Brachot 14:b).

Despre fragmentul acesta de *tițit*, Talmudul ne mai dă încă cinci argumente pentru care el a fost adăugat rugăciunii. În tractatul Brachot 12:b scrie că în acest fragment sunt cinci fapte: *mițvat tițit*, ieșirea din Egipt, jugul mițvoturilor, părerea necredincioșilor, gânduri de păcat și gânduri de idolatrie. În continuare Talmudul aduce exemple pentru fiecare fapt.

Rambam, în cartea sa „Haiad hachazaka” (Mâna puternică) היד החזקה, cap. Kriat Şma 1:2-2 ne explică ordinea fragmentelor. Citim mai întâi fragmentul „Şma” fiindcă conține principiul unicității Dumnezeului și iubirea lui și învățarea lui care este un mare principiu că totul depinde de el. Al doilea fragment este „Vehaia im şamoa” fiindcă conține porunca să ținem minte toate celelalte mițvot. Iar al treilea fragment este cel de *tițit* și în care avem iarăși porunca de a ține minte celelalte mițvoturi. Cu toate că mițvaua de *tițit* nu se aplică noaptea, noi citim fragmentul noaptea fiindcă el conține ieșirea din Egipt pe care noi o amintim ziua și noaptea „ca să-ți aduci aminte în toate zilele vieții tale de ziua când ai ieșit din țara Egiptului” (Deuteronom 16:3). Citirea celor trei fragmente în ordinea aceasta se numește „Kriat Şma” (chemarea rugăciunii Şma).

Cu alte cuvinte Rambam ne învață că există trei stagii în primirea jugului împărăției lui Adonai: prima, iubirea lui Adonai necondiționată care este credința în singurul Dumnezeu care există și acceptarea necondiționată a împărăției sale; a doua, iubirea lui Adonai condiționată în așteptarea unei răsplăți sau o teamă de Dumnezeu și acceptarea jugului de mițvot care înseamnă îndeplinirea tuturor poruncilor lui și munca lui cinstită; iar a treia, este primirea jugului de mițvot în mod practic, prin îmbrăcarea unei haine de robi care să ne amintească continuu că suntem robii Domnului nostru.

În concluzie, aceste trei fragmente au fost stabilite în rugăciunile de *şaharit* שחרית (dimineața) și *arvit* ערבית (seara) fiindcă ele creează o temelie solidă de credința în Atotfăcătorul, în certitudinea despre supravegherea creațiilor Lui, în răsplătirea celor devotați Lui și pedepsirea răzvrătiților. Aceste fragmente sunt dovada zdrobitoare la alegerea reciprocă între poporul evreu și Hakadoş Baruch Hu, la iubirea noastră pentru El și iubirea Lui pentru noi: „Eu sunt Adonai Elohechem (Dumnezeul vostru) care v-am despărțit pe voi de celelalte popoare ... și să-mi fiți mie sfinți, căci sfânt sunt Eu, și v-am despărțit pe voi de celelalte popoare ca să fiți ai mei” (Vayikra/Levitic 20:24-26).

Alegerea reciprocă iese în evidență clară în cartea Deuteronom (26:17-19): „Astăzi ai primit făgăduința că Adonai este Dumnezeul tău și vei umbla în căile lui și vei păzi legiuirile lui și poruncile lui și hotărârile lui, și că vei asculta de glasul lui. Și Adonai te-a recunoscut astăzi drept poporul său ales, precum ți-a grăit ... te va pune mai presus de toate neamurile pe care le-a făcut, spre laudă și spre faimă și spre strălucire, și că vei fi popor sfânt pentru Adonai, precum a grăit”.

După ce am învățat importanța celor trei fragmente, iar de aici rezultă importanța întregii rugăciuni de „Kriat Şma”, să încheiem cu primul verset al acestei rugăciuni, care a rămas un dicton etern în gura oricărui evreu care este în strâmtoare:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד
Sh'ma Yisra'el, Adonai 'eloheinu, Adonai Ehad